

Accountantsverslag 2020

Gemeente Valkenburg aan de Geul

9 juli 2021

Aan de gemeenteraad van
Gemeente Valkenburg aan de Geul
Geneindestraat 4
6301 HC VALKENBURG AAN DE GEUL

Heerlen, 9 juli 2021

Betreft: accountantsverslag 2020

Geachte leden van de gemeenteraad,

U hebt ons opdracht gegeven de jaarrekening 2020, welke onder verantwoordelijkheid van het College van Burgemeester en Wethouders (B&W) is opgesteld, te controleren. Onze belangrijkste bevindingen voortvloeiend uit de door ons uitgevoerde werkzaamheden vindt u in het accountantsverslag bij deze brief.

Onderdelen en reikwijdte accountantsverslag

Dit verslag vat onze belangrijkste bevindingen samen. Wij zullen eerst in een samenvatting de belangrijkste conclusies met u delen. Vervolgens worden de belangrijkste controlebevindingen nader geduid. Als derde onderdeel verstreken wij een beknopte analyse van de jaarrekening. Tot slot gaan wij in op ontwikkelingen en onderwerpen die mogelijk voor uw organisatie relevant zijn.

Onze aanbevelingen hebben veelal betrekking op geconstateerde onvolkomenheden of leemten. In het algemeen wordt daardoor voorbijgegaan aan de vele goed georganiseerde activiteiten en processen binnen uw organisatie.

Onze bevindingen vloeien voort uit onze gebruikelijke werkzaamheden voor de jaarrekeningcontrole. Deze werkzaamheden zijn gericht op het afgeven van een controleverklaring bij de jaarrekening en zijn derhalve niet primair gericht op het onderkennen van alle aandachtspunten in de administratieve organisatie en interne beheersing, inclusief de procedures die zijn gericht op de betrouwbaarheid en de continuïteit van de geautomatiseerde informatiesystemen. Verder is onze controle niet specifiek gericht op het ontdekken van mogelijke onregelmatigheden, waaronder fraudes. Hadden wij een specifiek onderzoek ingesteld, dan waren ons mogelijk aanvullende zaken ter kennis gekomen die wij zouden hebben gerapporteerd.

Wij streven er naar om belangrijke tekortkomingen of aandachtspunten niet op zichzelf maar altijd met een passende oplossingsrichting aan u te rapporteren. Uiteraard zijn wij bereid om u verder te begeleiden in het realiseren van oplossingen rondom belangrijke aanbevelingen of aandachtspunten.

Wij bedanken de ambtelijke organisatie voor de open en constructieve samenwerking bij het verrichten van onze controlewerkzaamheden en de totstandkoming van onze rapportage.

Tot slot

Wij vertrouwen erop u hiermee van dienst te zijn geweest. Graag bespreken wij dit verslag met u. Mocht u op enig moment nog nadere vragen hebben over de inhoud van dit verslag, neem dan gerust contact met ons op.

Met vriendelijke groet,
RSM Nederlands Accountants N.V.

drs. L.C.M. van Wersch RA

INHOUD

1. Samenvatting

5

Controleverklaring
Onafhankelijkheid
Gehanteerde normenkader
Goedkeurings- en rapporteringstolerantie
Evaluatie van fouten en onzekerheden

2. Belangrijkste controlebevindingen

8

Naleving gemeentelijke aanbestedingsregels
Egalisatiereserves en algemene dekkingsreserve
Regulier onderhoud in onderhoudsvoorzieningen
Wet Normering Topinkomens (WNT)

3. Analyse van de jaarrekening

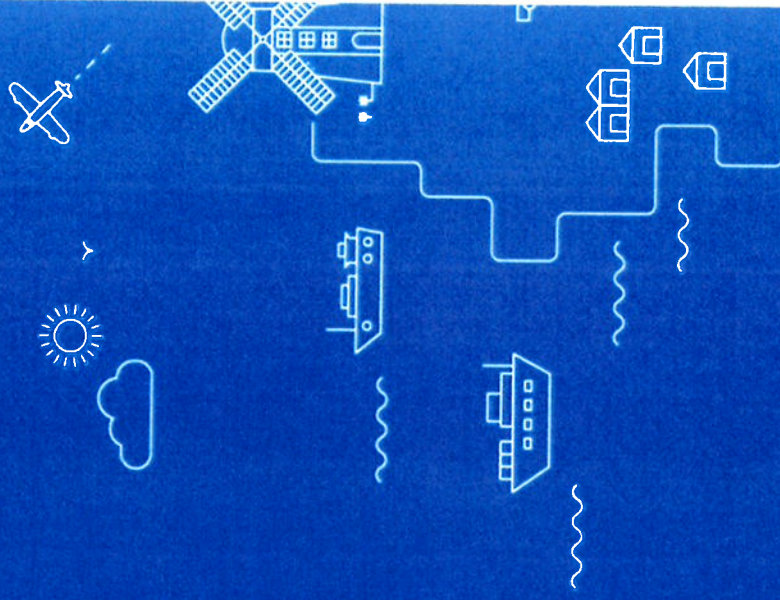
10

Ontwikkeling van balansverhoudingen
Financiële positie van de gemeente
Weerstandsvermogen
Rechtmatigheid

4. Overige elementen

15

Frauderisicofactoren
Geautomatiseerde gegevensverwerking
Single information Single audit (SiSa)
Overige aandachtsgebieden en ontwikkelingen

1. SAMENVATTING

Controleverklaring

De strekking van de controleverklaring bij de jaarrekening 2020 is goedgeurend voor getrouwheid en goedgeurend voor rechtmatigheid. Deze jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV).

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het controleprotocol jaarrekening 2020 van de gemeente Valkenburg aan de Geul en de Regeling Controleprotocol Wet normering topinkomens (WNT) 2020 vallen.

Onafhankelijkheid

Onafhankelijkheid is naast vakbekwaamheid één van de pijlers van onze beroepsuitoefening. Nederlands recht, waaronder de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta) en de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountant bij assurance-opdrachten (VIO), vereisen daarom dat wij onafhankelijk zijn ten opzichte van onze controlecliënten. Binnen RSM kennen wij een groot aantal maatregelen die de onafhankelijkheid dient te waarborgen. Periodiek wordt door ons de naleving van interne en externe onafhankelijkheidsvoorschriften beoordeeld. Daarnaast moeten onze professionals jaarlijks, alsmede per individuele opdracht hun onafhankelijkheid schriftelijk bevestigen.

RSM is onafhankelijk van gemeente Valkenburg aan de Geul en voor zover bij ons bekend, heeft zich geen inbreuk voorgedaan op de van toepassing zijnde regels en het beleid ten aanzien van onafhankelijkheid. Ons zijn geen relaties bekend tussen RSM en haar zuster- en/of dochterondernemingen en de member firms van RSM International en gemeente Valkenburg aan de Geul, die naar ons professioneel oordeel mogelijk van invloed kunnen zijn op onze onafhankelijkheid.

Gehanteerde normenkader

In het normenkader 2020 zijn geen afwijkingen van materieel belang geconstateerd. Naar wij hebben kunnen vaststellen wordt geen verhoogd risico gelopen dat niet wordt voldaan aan de geldende wet- en regelgeving. Daar waar het SiSa betreft wijzen wij op het specifieke karakter van voorbereiding en controle. Binnen de gemeente Valkenburg aan de Geul is het proces ten aanzien van het actualiseren van het normenkader door de ambtelijke organisatie effectief. Hierdoor wordt zekerheid verkregen omtrent de volledigheid van het normenkader. Het normenkader is niet door een onafhankelijke derde getoetst op volledigheid. Dit neemt niet weg dat, op basis van de kadernota Rechtmatigheid, de volledigheid van het normenkader de verantwoordelijkheid van de gemeente is. In de bevestiging bij de jaarrekening wordt expliciet gevraagd naar een bevestiging ten aanzien van de volledigheid van het normenkader.

De strekking van de controleverklaring is goedgeurend voor getrouwheid en goedgeurend voor rechtmatigheid.

Er is geen bedreiging geconstateerd ten aanzien van de onafhankelijkheid van RSM jegens de gemeente.

Geen verhoogd risico geconstateerd inzake volledigheid normenkader. Normenkader is niet getoetst door een onafhankelijke derde.

Goedkeurings- en rapporteringstolerantie

De goedkeurings-tolerantie is gebaseerd op de werkelijke lasten.

De rapporteringstolerantie is overeenkomstig het controleprotocol.

Een fout wordt als materieel beschouwd indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, de (economische) beslissingen en/of acties die gebruikers op basis van de jaarrekening nemen, zou hebben beïnvloed. Onze werkzaamheden zijn erop gericht een redelijke mate van zekerheid te verschaffen dat fouten die het door ons vastgestelde materialiteitsniveau te boven gaan of die kwalitatief materieel zijn, tijdens de accountantscontrole worden gesignaleerd. Op grond van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado) stelt de gemeenteraad de goedkeuringstolerantie en rapporteringstolerantie vast die de accountant bij de jaarrekeningcontrole dient te hanteren. De door ons gehanteerde goedkeuringstolerantie is gebaseerd op de werkelijke lasten inclusief de toevoegingen aan de reserves en is berekend op grond van de bepalingen in het controleprotocol jaarrekening 2020 van de gemeente Valkenburg aan de Geul.

De door ons gehanteerde toleranties, naar beneden afgerond op duizendtallen, zijn als volgt:

	Goedkeuringstolerantie	Rapporteringstolerantie
Fouten	1% van de totale lasten € 657.000	€ 50.000
Onzekerheden	3% van de totale lasten € 1.971.000	€ 50.000

Aanvullend wordt vermeld dat een geconstateerde afwijking die kwalitatief relevant is, terwijl deze de rapporteringstolerantie niet overstijgt, in voorkomende gevallen ook wordt gerapporteerd.

De controletoleranties voor de SiSa-verantwoording wijken af van bovenstaande toleranties en zijn in de betreffende paragraaf van dit verslag beschreven.

Evaluatie van fouten en onzekerheden

Wij hebben geen fouten of onzekerheden geconstateerd die de door de gemeenteraad vastgestelde rapporteringstolerantie overschrijden. Dientengevolge is er geen sprake van invloed op resultaat en vermogen uit hoofde van ongecorrigeerde controleverschillen zoals in onderstaande tabel weergegeven.

Overzicht fouten en onzekerheden		
Fouten	Getrouwheid	Rechtmatigheid
	€	€
	N.v.t.	N.v.t.
Totaalbedrag fouten	N.v.t.	N.v.t.
Onzekerheden		
Getrouwheid	Rechtmatigheid	
€	€	
N.v.t.	N.v.t.	
N.v.t.	N.v.t.	
Totaalbedrag onzekerheden		

Uit hoofde van volledigheid en zorgvuldigheid vermijden wij dat onze controle met een hoge mate, maar geen absolute mate, van zekerheid is uitgevoerd, waardoor het mogelijk is dat tijdens onze controle niet alle fouten ontdekt worden.

2. BELANGRIJKSTE CONTROLEBEVINDINGEN

Naleving gemeentelijke aanbestedingsregels

Als onderdeel van onze controlewerkzaamheden voeren wij een spendanalyse uit, waarbij wij de cumulatieve bestedingen per leverancier per project beoordelen om vast te stellen welke leveranciers de gemeentelijke, dan wel de Europese aanbestedingsgrenzen overschrijden.

In het kader van het voldoen aan de Europese aanbestedingsregels hebben wij op basis van de door ons uitgevoerde deelwaarnemingen geen afwijkingen geconstateerd. Ten aanzien van de gemeentelijke aanbestedingsregels stellen wij vast dat regelmatig bestedingen plaatsvinden waarvoor de gemeentelijk vastgestelde procedures niet of niet zichtbaar worden nageleefd. Omdat het gemeentelijk aanbestedingsbeleid door de gemeenteraad niet in het normenkader is opgenomen, wordt deze constatering niet in de foutevaluatie voor rechtmatigheid betrokken. Wij adviseren echter om blijvend aandacht te besteden aan het voldoen aan de aanbestedingsregels, ook in het kader van de benodigde documentatie en besluitvorming op het moment dat beargumenteerd wordt afgeweken van het gemeentelijke aanbestedingsbeleid, beter bekend als de zogeheten hardheidsclausule.

Egalisatiereserves en algemene dekkingsreserve

De gemeente heeft volgens Raadsbesluiten diverse middelen binnen het vermogen van de gemeente geoormerkt voor een specifiek doel. Deze middelen zijn dientengevolge separaat als bestemmingsreserve gepresenteerd. Onderdeel van deze bestemmingsreserves vormen de egalisatiereserves welke dienen ter egalisatie van fluctuaties van lasten in enig boekjaar. Wij wijzen erop dat fluctuaties in lasten in beginsel slechts kortdurend vanuit reserves gedekt dienen te worden. Wij adviseren om bij de eerstvolgende actualisatie van de nota reserves en voorzieningen aandacht te besteden aan de aard en het doel van de egalisatiereserves.

Ten aanzien van de algemene dekkingsreserve stellen wij vast dat deze reserve is ingesteld ter dekking van een omvangrijk aantal projecten. Wij adviseren in het kader van de transparantie van de opbouw van deze reserve om de doorlooptijd van de betreffende projecten zo kort als mogelijk te houden en waar mogelijk en wenselijk, separate bestemmingsreserves in te stellen voor de verschillende projecten.

Wij vragen aandacht voor de naleving van de gemeentelijke aanbestedingsregels.

Wij adviseren om egalisatiereserves niet langjarig in te zetten ter dekking van fluctuaties in lasten. Daarnaast vragen wij aandacht voor de transparantie van de opbouw van de algemene dekkingsreserve

Regulier onderhoud in onderhoudsvoorzieningen

In de jaarrekening 2020 van gemeente Valkenburg aan de Geul is een voorziening groot onderhoud gebouwen verantwoord. Deze voorziening dient ter egalisatie van de lasten inzake groot onderhoud dat aan gemeentelijke gebouwen plaatsvindt. De egalisatie vindt plaats doordat jaarlijks ten laste van de exploitatie een vast bedrag wordt gedoteerd aan de voorziening. Het uitgevoerd groot onderhoud wordt vervolgens onttrokken aan de voorziening, en vindt dus niet ten laste van de exploitatie plaats. Deze handelswijze voorkomt dat het jaarrekeningresultaat sterk fluctueert als gevolg van het feit dat groot onderhoud gebruikelijk niet met een vaste regelmaat plaatsvindt. Omdat regulier onderhoud in algemene zin wel met een vaste regelmaat plaatsvindt, bestaat geen noodzaak tot egalisatie van deze onderhoudslasten. Regulier onderhoud vindt derhalve niet plaats via een onderhoudsvoorziening, maar wordt uitgevoerd rechtstreeks ten laste van de exploitatie. Naar analogie van vorenstaande vindt geen dotatie aan onderhoudsvoorzieningen plaats voor regulier onderhoud.

Wij hebben vastgesteld dat de jaarlijkse dotatie ten aanzien van de voorziening groot onderhoud gebouwen is gebaseerd op het meerjarenonderhoudsplan. Dit meerjarenonderhoudsplan omvat zowel de componenten groot onderhoud als regulier onderhoud. Zoals hierboven gesteld, worden lasten inzake regulier onderhoud rechtstreeks ten laste van de exploitatie gebracht en niet ten laste van een voorziening. Wij adviseren om de componenten in de meerjarenonderhoudsplannen te onderscheiden naar regulier en groot onderhoud en de dotatie te bepalen op grond van de benodigde middelen om het groot onderhoud te kunnen uitvoeren.

Wet Normering Topinkomens (WNT)

Als onderdeel van de jaarrekeningcontrole hebben wij de in de jaarrekening opgenomen WNT-verantwoording gecontroleerd. Wij melden dat wij geen tekortkomingen of afwijkingen hebben geconstateerd ten aanzien van de WNT-verantwoording.

Wij wijzen u voorts op het feit dat de verplichting geldt om de WNT-verantwoording openbaar toegankelijk op internet te publiceren voor een periode van tenminste zeven jaar, als onderdeel van de jaarrekening of desgewenst als apart document. De gegevens moeten vrij toegankelijk zijn en eenvoudig te vinden zijn.

Wij benadrukken dat de onderhoudsvoorzieningen dienen ter dekking van groot onderhoud en dat regulier onderhoud, hoewel begrepen in de meerjarenonderhoudsplannen, direct ten laste van de exploitatie gebracht dient te worden.

Wij hebben geen tekortkomingen geconstateerd ten aanzien van de verantwoording in het kader van de WNT.

3. ANALYSE VAN DE JAARREKENING

Ontwikkeling van balansverhoudingen

De ontwikkeling van balansverhoudingen geeft inzicht in de wijze waarop solvabiliteit en liquiditeit van de gemeente zich ten opzichte van vorig jaar hebben ontwikkeld. Op grond van de voorliggende balans constateren wij dat er sprake is van een positief werkkapitaal, hetgeen betekent dat de gemeente in voldoende mate in staat is om aan haar kortlopende verplichtingen te voldoen. De grootste mutatie in de balansposities heeft betrekking op de afname in de uitzettingen in de Rijksschatkist van circa € 6.500.000, hetgeen het gevolg is van liquiditeit die aangewend is voor investeringen in materiële vaste activa en voor de in 2020 aan Enexis verstrekte lening. De daling in de overlopende passiva ziet hoofdzakelijk op een lagere afrekening WMO, welke ontstaat doordat gedurende 2020 een hogere bevoorschotting heeft plaatsgevonden, welke meer in lijn ligt met de gerealiseerde kosten.

In algemene zin constateren wij ten aanzien van de balansverhoudingen per 31 december 2020 geen verhoogd risico.

Financiële positie van de gemeente

Het eigen vermogen van de gemeente Valkenburg aan de Geul is, reeds rekening houdend met het resultaat boekjaar ad € 1.051.000 positief, toegenomen tot € 47.797.000. In het kader van de transparantie van de opbouw van het resultaat vinden wij het van belang om het resultaat exclusief mutaties in reserves te presenteren. De stortingen in en onttrekkingen aan reserves zien feitelijk op resultaatbestemming die reeds gedurende het jaar heeft plaatsgevonden. Gedurende het jaar heeft netto een onttrekking ad € 657.000 aan reserves plaatsgevonden ten gunste van het resultaat. Rekening houdend met deze mutatie, bedraagt het resultaat boekjaar € 394.000 positief.

Als gevolg van de landelijke tendens dat gemeenten de afgelopen jaren interen op hun reserves, benadrukken wij het belang van een meerjarig sluitende begroting. Volgens de meerjarenraming 2021-2024 zoals opgenomen in de door de gemeenteraad vastgestelde begroting 2021, is sprake van een lichte daling van de reservepositie van de gemeente in de periode tot en met 31 december 2024. Gezien de absolute omvang van de reservepositie en het feit dat de geprognosticeerde solvabiliteit circa 60% bedraagt, hebben wij op basis van de door de gemeente begrote ontwikkeling van de gemeentelijke vermogenspositie geen verhoogd risico geconstateerd.

Het resultaat boekjaar
gecorrigeerd voor
toevoegingen en
onttrekkingen aan
reserves bedraagt
€ 394.000 positief.

Het verloop van het vermogen is als volgt weer te geven:

Ontwikkeling financiële positie				
	Algemene reserve	Bestemmings- reserves	Resultaat boekjaar	Totaal vermogen
	€ x 1.000	€ x 1.000	€ x 1.000	€ x 1.000
Saldo per 1 januari 2020	3.110	42.137	2.156	47.403
Resultaatbestemming 2019	0	2.156	-2.156	0
Toevoegingen aan reserves	0	8.355	0	8.355
Onttrekkingen aan reserves	0	-9.012	0	-9.012
Resultaat 2020	0	0	1.051	1.051
Saldo per 31 december 2020	3.110	43.636	1.051	47.797

De omvang van het vermogen per ultimo 2020 bedraagt 62,6% van het balanstotaal (ultimo 2019: 58,9%).

Weerstandsvermogen

De financiële positie van de gemeente wordt mede tot uitdrukking gebracht in het weerstandsvermogen. Het weerstandsvermogen laat zien in hoeverre de gemeente in staat is financiële tegenvallers op te vangen. In deze paragraaf staat de analyse van het weerstandsvermogen zoals opgenomen in de programmarekening centraal.

Conform het BBV heeft de gemeente een inschatting gemaakt van de vereiste weerstandscapaciteit. In de navolgende tabel hebben wij een samenvatting opgenomen van het weerstandsvermogen van de gemeente Valkenburg aan de Geul.

De weerstandsfactor daalt vanwege een daling in de beschikbare weerstandscapaciteit. De weerstandsfactor per ultimo 2020 bedraagt 1,17.

Weerstandsvermogen	2020		2019	
	€ x 1.000		€ x 1.000	
Beschikbare weerstandscapaciteit (A)	3.349		5.694	
Benodigde weerstandscapaciteit o.b.v. geïdentificeerde risico's (B)	2.851		2.416	
Weerstandsvermogen (A -/ B)	498		3.278	
Weerstandsfactor	1,17		2,36	

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit vanwege de ingeschatte risico's; deze wordt uitgedrukt in de weerstandsfactor. De hieruit voortvloeiende weerstandsfactor van de gemeente Valkenburg aan de Geul bedraagt 1,17. De daling in de weerstandsfactor is het gevolg van een afname van de beschikbare weerstandscapaciteit. Deze afname wordt veroorzaakt door de component structurele weerstandscapaciteit die hoofdzakelijk veroorzaakt wordt door het resultaat boekjaar. Het resultaat boekjaar 2019 bedroeg € 2.156.000 en is in 2020 toegevoegd aan de bestemmingsreserve financiële gevolgen Corona. Omdat bestemmingsreserves geormerkte gelden betreffen, worden deze niet meegewogen in de berekening van de weerstandscapaciteit.

Wij adviseren om jaarlijks de bestemmingsreserves - en in het bijzonder de algemene dekkingreserve - te evalueren, waarbij beoordeeld wordt in hoeverre de in deze reserves aanwezige middelen overeenstemmen met de actueel benodigde middelen voor het doel waarvoor deze bestemmingsreserves zijn ingesteld. Wanneer er sprake is van een overschot van het saldo in bestemmingsreserves ten opzichte van het benodigde vermogen, dienen deze middelen ten gunste van de algemene reserve te worden gebracht, hetgeen het weerstandsvermogen van de gemeente ten goede komt.

Voorts adviseren wij om bij de beoordeling van de weerstandscapaciteit zowel het weerstandsvermogen (absolute component) als de weerstandsfactor (relatieve component) te betrekken.

Rechtmatigheid

Wij hebben als onderdeel van de jaarrekeningcontrole de rechtmatigheid getoetst conform de bepalingen van het Bado en het controleprotocol accountantscontrole 2020 van de gemeente Valkenburg aan de Geul. Het controleprotocol inclusief het normenkader is door uw gemeenteraad vastgesteld. Het normenkader vertaalt zich in een toetsingskader dat als basis dient voor de interne controlewerkzaamheden. In het kader van de jaarrekeningcontrole hebben wij aandacht besteed aan de volgende onderwerpen:

- voorwaardencriterium;
- begrotingsrechtmatigheid; en
- misbruik en oneigenlijk gebruik.

Voorwaardencriterium

De toetsing op de naleving van de wet- en regelgeving is in eerste instantie een verantwoordelijkheid van de gemeente. Door middel van onze controle op de beheersorganisatie, in combinatie met de door ons uitgevoerde gegevensgerichte controlewerkzaamheden, hebben wij vastgesteld dat aan de diverse gestelde voorwaarden wordt voldaan. Daarnaast hebben wij in het kader van SiSa vastgesteld dat ook voor de specifieke uitkeringen aan de gestelde voorwaarden wordt voldaan.

Begrotingsrechtmatigheid

De toe te passen normen voor het begrotingscriterium zijn vastgelegd in de Gemeentewet en moeten door de gemeenteraad zelf nader worden ingevuld. Deze nadere invulling heeft plaatsgevonden middels de zogenaamde 212-verordening. Het systeem van budgetbeheer en -bewaking moet waarborgen dat baten en lasten binnen de door de Gemeenteraad gestelde begrotingskaders blijven en dat significante wijzigingen tijdig aan de gemeenteraad worden gemeld. Hierdoor kan tijdig een besluit worden genomen door de Gemeenteraad en wordt voorkomen dat het risico wordt gelopen op inbreuk op het budgetrecht van de Gemeenteraad.

Indien een wijziging niet meer in het jaar zelf is vastgesteld zijn bestedingen boven het begrotingsbedrag strikt genomen onrechtmatig. Deze overschrijdingen hoeven echter niet in alle gevallen te worden meegewogen in het accountantsoordeel. Voorwaarde hiervoor is dat deze kostenoverschrijdingen duidelijk herkenbaar in de jaarrekening moeten zijn opgenomen.

Wij hebben vastgesteld dat in het programma "Ruimtelijk Domein" en inzake overheid een begrotingsoverschrijding qua lasten heeft plaatsgevonden groter dan de door de gemeenteraad vastgestelde rapporteringstolerantie. Voor een inhoudelijke duiding van de overschrijdingen verwijzen wij naar het hoofdstuk "Toelichting op het overzicht van baten en lasten" in de jaarrekening. In dit hoofdstuk zijn de overschrijdingen toegelicht, waarmee de gemeente verantwoordelijkheid aflegt over de rechtmatigheid van de lasten over het boekjaar. Door het vaststellen van de jaarrekening door de Gemeenteraad waarin de uitgaven wel zijn opgenomen worden de desbetreffende uitgaven alsnog geautoriseerd. Wij merken op dat op grond van onze controlebevindingen deze begrotingsoverschrijdingen gezien hun aard en toelichting niet meewegen in ons accountantsoordeel.

De begrotings-
overschrijdingen
hebben, gezien hun
aard en toelichting,
geen invloed op ons
accountantsoordeel.

Misbruik en oneigenlijk gebruik

In de externe en interne regelgeving zijn diverse bepalingen opgenomen die erop zijn gericht om misbruik en oneigenlijk gebruik te voorkomen. Uw gemeente heeft de toets op het misbruik en oneigenlijk gebruik opgenomen in haar interne controlewerkzaamheden. De uitkomst van de toets heeft niet geleid tot bevindingen die invloed hebben op de rechtmatigheid van baten en lasten en balansmutaties. Wij hebben desgevraagd geen signalen vanuit de organisatie ontvangen die wijzen op misbruik en oneigenlijk gebruik.

4. OVERIGE ELEMENTEN

Frauderisicofactoren

De primaire verantwoordelijkheid voor het voorkomen en detecteren van fraude berust bij de met governance belaste personen en het management van de entiteit. Deze verantwoordelijkheid betreft ook het onderhouden van een zodanige interne beheersing om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder dat deze afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fraude of van fouten. Onze controle is opgezet om een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen dat de jaarrekening als geheel geen afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten, maar richt zich niet specifiek op het ontdekken van fraude.

Wij hebben een fraudediscussie gevoerd met het controleteam en met vertegenwoordigers van de gemeente Valkenburg aan de Geul waarbij wij de nadruk hebben gelegd op eventuele vermoedens van materiële onjuistheden als gevolg van fraude in de jaarverantwoording van de gemeente Valkenburg aan de Geul. Van het management hebben wij de bevestiging ontvangen dat er geen onregelmatigheden zijn geconstateerd waarbij het management of werknemers die een belangrijke rol spelen bij de maatregelen van interne beheersing zijn betrokken. Noch heeft het management materiële onregelmatigheden geconstateerd als gevolg van doen of nalaten door anderen binnen de organisatie.

Geautomatiseerde gegevensverwerking

Wij zijn op grond van artikel 2:393 lid 4 BW verplicht melding te maken van onze bevindingen met betrekking tot de betrouwbaarheid en continuïteit van uw geautomatiseerde gegevensverwerking. Bij het uitvoeren van de controle zijn in dit opzicht geen acute bevindingen naar voren gekomen die aan u moeten worden gemeld. Wel vragen wij aandacht voor de kwetsbaarheid van de kleinschalig vormgegeven IT organisatie binnen de gemeente Valkenburg aan de Geul. Wij adviseren om IT en informatiebeveiliging een prominenter plaats te geven op beleidsmatig gebied.

Single information Single audit (SiSa)

De verantwoording van de Single Information en Single Audit (SiSa) is wettelijk verplicht. Wij hebben op grond van artikel 5, vierde lid Bado voor de controle de volgende rapporteringstoleranties gehanteerd per specifieke uitkering:

- € 12.500 (totaal der lasten) indien de omvangbasis kleiner of gelijk is aan € 125.000;
- 10% indien de omvangbasis groter is dan € 125.000 of gelijk aan € 1.000.000;
- € 125.000 indien de omvangbasis groter is dan € 1.000.000.

Uit hoede van de jaarrekeningcontrole hebben wij geen indicaties van fraude en/of onregeligheden.

Wij vragen aandacht voor de beleidsmatige inbedding van IT en informatiebeveiliging.

Voor de SiSa verantwoording gelden zwaardere rapporteringstoleranties dan voor andere onderdelen van de reguliere jaarrekening. De achterliggende reden hiervan is om vakdepartementen te voorzien van voldoende informatie teneinde de specifieke uitkering vast te stellen en de Algemene Rekenkamer van informatie te voorzien. In het kader van de toestandkoming en controle van de SiSa-bijlage merken wij op dat, op basis van de door de Accountantsdienst Rijk uitgevoerde review, kritisch wordt gelet op de kwaliteit van de aangeleverde SiSa-bijlage door de gemeente en de hierop door de accountant uitgevoerde controle.

Wij hebben in onze controle specifieke werkzaamheden uitgevoerd om een oordeel te kunnen verstrekken over de SiSa verantwoording welke als bijlage bij de jaarrekening is opgenomen. De door ons uitgevoerde werkzaamheden bestaan uit het beoordelen van de interne beheersing en het uitvoeren van gegevensgerichte werkzaamheden.

In de SiSa verantwoording is een tweetal verschillende indicatoren opgenomen, te weten:

- indicatoren welke van invloed zijn op de financiële vaststelling;
- indicatoren zonder invloed op de financiële vaststelling.

Voor de indicatoren welke van invloed zijn op de financiële vaststelling geldt dat er een relatie is tussen de jaarrekening en de SiSa verantwoording. Deze indicatoren zijn door ons getoetst op getrouwheid en rechtmatigheid, eventueel aangevuld met een controle op de deugdelijke toestandkoming. Voor indicatoren zonder invloed op de financiële vaststelling hebben wij enkel de deugdelijke toestandkoming vastgesteld en derhalve niet de rechtmatigheid.

Op grond van het Bado rapporteren wij in dit rapport over de fouten en onzekerheden van de specifieke uitkeringen die in 2020 in het kader van SiSa zijn verantwoord. Wij doen dit door middel van navolgende tabel welke als bijlage bij de SiSa-verantwoording moet worden meegezonden. Deze tabel moet ook worden opgenomen wanneer er geen fouten of onzekerheden zijn vastgesteld.

Bevindingen controle SiSa-bijlage

SiSa-regeling	Fout of onzekerheid	Financiële omvang	Toelichting
FIN B1	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
OCW D8	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
lenW E20	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
lenW E27B	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
EZK F9	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
SZW G2	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
SZW G3	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
SZW G4	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
VWS H4	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
VWS H8	N.v.t.	€ 0	N.v.t.

Overige aandachtsgebieden en ontwikkelingen

Buiten de bevindingen naar aanleiding van de jaarrekeningcontrole, willen wij tevens aandacht vragen voor onderstaande aandachtsgebieden en ontwikkelingen. Hoewel deze niet of niet direct het gevolg zijn van de door ons uitgevoerde controlewerkzaamheden, kunnen deze aandachtsgebieden en ontwikkelingen van invloed zijn op de gemeente Valkenburg aan de Geul.

Omgevingswet

De invoering van de Omgevingswet is opnieuw vertraagd, ditmaal met een halfjaar tot juli 2022. De reden voor de vertraging is de haperende ICT, waarbij met name meer tijd nodig blijkt om het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) in een stabiele vorm werkend te krijgen. Op basis van actuele berichtgeving blijkt dat wanneer gemeenten tegen de nieuwe deadline alsnog problemen ervaren met de software, de minister een noodvoorziening beschikbaar belooft te hebben om de gemeentelijke dienstverlening alsnog te kunnen faciliteren. Gemeenten kunnen omgevingsplannen dan tijdelijk nog met de huidige ICT-standaarden publiceren en muteren. Wij adviseren om zowel planningstechnisch rekening te houden met een voldoende tijdspanne voor de implementatie en om rekening te houden met eventuele aanvullende invoeringskosten als gevolg van de vertraging van de invoering van deze wet.

Informatiebeveiliging

Uit een rondgang langs grote, middelgrote en kleine gemeenten verspreid over het land blijkt dat gemeenten nauwelijks oefenen op cyberaanvallen en dat veelal geen draaiboeken voorhanden zijn voor het geval een gemeente wordt getroffen door een cyberaanval. De aanvallen op Maastricht University en de gemeente Hof van Twente tonen aan dat publieke organisaties een gewild doelwit zijn voor cybercriminelen. Wij adviseren derhalve informatiebeveiliging expliciet onderdeel van het beleid te laten vormen en jaarlijkse diverse *checks and balances* ten aanzien van informatiebeveiliging uit te voeren. In het licht van vorenstaande benadrukken wij dat informatiebeveiliging naast een technische invulling, tevens een sociaal-cultureel aspect voor wat betreft bewustwording omvat.